

بسمه تعالی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد دزفول

دانشکده پرستاری و مامایی

طرح درس بالینی مامایی کارآموزی زایمان طبیعی

محل برگزاری بخش لیبر بیمارستان دکتر گنجویان دزفول

تعداد واحد ۲

تعداد دانشجو ۶ نفر

اهداف کلی درس

- ۱) کسب توانایی، اداره و انجام زایمان طبیعی در زائو
- ۲) کسب توانایی تشخیص زایمان های طبیعی از غیر طبیعی
- ۳) کسب توانایی انجام مراقبت های لازم از مادر و نوزاد
- ۴) کسب توانایی اداره مرحله بعد از زایمان و کنترل زائو از نظر مواردی نظیر خونریزی ....

اهداف اختصاصی درس: انتظار می رود دانشجو پس از گذراندن این دوره مهارت کافی و لازم در اهداف کارآموزی، انجام زایمان طبیعی و تشخیص زایمان طبیعی از غیر طبیعی و مراقبت های بعد از زایمان را کسب نماید.

- ۱) با مادر ارتباط صحیح برقرار نماید.
- ۲) حریم خصوصی زائو را رعایت نماید.
- ۳) از زائو شرح حال مناسب به عمل آورد.
- ۴) معاینات فیزیکی کامل از زائو به عمل آورد.
- ۵) آزمایشات لازم برای مادر را درخواست نماید.
- ۶) نیاز به بستری شدن در زائو را تشخیص دهد.

- ۷) آموزش های عملی لازم شامل: حمایت روحی از مادر، آرام سازی ذهنی، عضلانی و تمرینات تنفسی برای خوشایند سازی مراحل زایمان را برای زائو انجام دهد.
- ۸) مراقبت های لازم از زائو شامل: پوزیشن مناسب، برقراری ارتباط اعتماد آمیز، معاینه فیزیکی کامل با تأکید بر انجام مانورهای لئوپولد، تشخیص ضربان قلب جنین، معاینه واژینال و انقباضات رحمی را در طول مراحل زایمان انجام دهد.
- ۹) تشخیص و شنیدن ضربان قلب جنین بعد از انقباض رحمی و مقایسه آن با ضربان قلب مادر و شمارش آن به مدت یک دقیقه را انجام دهد.
- ۱۰) تشخیص انقباضات رحمی و کنترل طول مدت، شدت و فاصله بین انقباضات را انجام دهد.
- ۱۱) تشخیص موارد غیر طبیعی ضربان قلب جنین و انجام اقدامات مناسب در شرایط مختلف را انجام دهد.
- ۱۲) معاینه واژینال شامل: شامل دیلاتاسیون، افسمان، استیشن، پرزانتاسیون، پوزیشن، وضعیت کیسه آب و انجام آمنیوتومی در صورت نیاز، بررسی تخلیه مثانه، و وضعیت لگن در فواصل مناسب با نظارت مربی را انجام دهد.
- ۱۳) نیاز به تغذیه و مایع درمانی در زائو را بررسی نموده و اقدامات لازم در این زمینه را انجام دهد.
- ۱۴) کمک به تسکین درد با روش های مختلف غیر دارویی، برای خوشایند سازی مراحل زایمان را انجام دهد.
- ۱۵) درخواست تسکین درد با روش های مختلف دارویی، برای خوشایند سازی مراحل زایمان را انجام دهد.
- ۱۶) مراقبت های به عمل آمده از زائو در کلیه مراحل زایمان را در برگه ثبت اطلاعات و پارتوگراف وارد نماید.
- ۱۷) زمان انتقال، زائو به اطاق زایمان را تشخیص دهد.
- ۱۸) مراقبت های لازم از زائو در اطاق زایمان شامل: پوشش مناسب، بررسی وضعیت تخت زایمان، توصیه به تخلیه مثانه، گرفتن رگ و وصل سرم در صورت لزوم و خون گیری، شنیدن صدای قلب جنین، و انجام معاینه واژینال، بررسی علائم حیاتی و هوشیاری مادر در فواصل مناسب را انجام داده و توضیحات لازم را برای زائو ارائه نماید.
- ۱۹) پرپ و درپ پرینه را به نحو صحیح انجام دهد.
- ۲۰) زایمان طبیعی طبق دستورالعمل با نظارت مربی را انجام دهد.
- ۲۱) معاینه جفت و تشخیص موارد غیر طبیعی را به نحو مطلوب انجام دهد.
- ۲۲) مراقبت های لازم از نوزاد در اطاق زایمان شامل: کلمپ به موقع بند ناف، جلوگیری از هیپوترمی نوزاد، باز کردن راه هوایی، تحریک برای تنفس بهتر، و دادن آپگار دقیقه ۱۰-۵-۱، انجام هم آغوشی مادر و نوزاد به مدت مناسب، معاینه فیزیکی نوزاد، تزریق ویتامین k، مراقبت از دستبند نوزاد و گرفتن اثر پای نوزاد را طبق دستورالعمل انجام دهد.

۲۳) مراقبت های لازم از زائو بعد از زایمان شامل: بررسی قوام و اندازه فوندوس رحم، میزان خونریزی از رحم بررسی وضعیت پربینه از نظر پارگی و اپی زیاتومی، هماتوم، نیاز به مایع درمانی، کنترل علائم حیاتی هر ۱۵ دقیقه در ساعت اول بعد از زایمان را به نحو مطلوب انجام دهد.

۲۴) دفع وسایل مصرفی آلوده و جمع آوری درست وسایل غیر مصرفی در محل های مربوطه پس از زایمان را به نحو صحیح انجام دهد.

۲۵) مشاوره و آموزش های لازم بعد از زایمان و قبل از انتقال به بخش در زمینه، مراقبت از خود و بهداشت فردی، حمام، تغذیه مناسب مادر، بهداشت در دفع ادرار و مدفوع در مادر، علائم خطر و یا نیاز به مراجعه فوری، تنظیم خانواده، نحوه شیردهی، دفع ادرار و مدفوع در نوزاد و مراقبت های دیگر از نوزاد، علائم خطر در نوزاد و آزمایشات لازم برای غربالگری، بیماریهای منجر به عقب افتادگی نوزاد، واکسیناسیون نوزاد، مراقبت از زخم اپی زیاتومی، لوشیا، روابط زناشویی، بازگشت پرید و نیز احتمال بارداری مجدد، ورزش های بعد از زایمان و زمان مراجعات بعدی را به نحو صحیح برای زائو انجام دهد.

۲۶) زمان مناسب ترخیص زائو از بخش را تشخیص دهد.

تقسیم بندی آموزش های ارائه شده توسط مربی در ایام کارآموزی به تفکیک روز:

ایام	برنامه روزانه کارآموزی
روز اول	معرفی خود به مسئول و پرسنل بخش لیبر
	آشنایی با قسمت های مختلف بخش و وظایف و تجهیزات موجود در بخش لیبر
	آشنایی با مقررات و روتین بخش
	معرفی نحوه ارزشیابی و چگونگی تکمیل لوگ بوک
	تعیین کنفرانس دانشجویان
	آموزش نحوه برقراری ارتباط صحیح با مادر
	رعایت حریم خصوصی زائو
	گرفتن شرح حال مناسب از زائو توسط دانشجو
	انجام معاینات فیزیکی کامل با تأکید بر انجام مانورهای لئوپولد (مانور اول، دوم، سوم، چهارم)
	شنیدن ضربان قلب جنین به مدت یک دقیقه بعد از هر انقباض رحمی و مقایسه آن با نبض مادر

آموزش، کنترل انقباضات رحم و اندازه گیری طول مدت، شدت و فاصله بین انقباضات رحمی	
تشخیص و انجام معاینات واژینال شامل دیلاتاسیون، افسمان، استیشن، پرزانتاسیون، پوزیشن، وضعیت کیسه آب و انجام آمنیوتومی در صورت نیاز	
بررسی تخلیه مثانه، و بررسی وضعیت لگن (لگن ورودی، میانی، خروجی) و میزان نزول سر در فواصل مناسب توسط دانشجو با نظارت مربی	

ایام	برنامه روزانه کارآموزی + روز قبل
روز دوم	آموزش نحوه صحیح کنترل زائو در بخش لیبر
	شنیدن ضربان قلب جنین بعد از هر انقباض و تشخیص موارد طبیعی و غیر طبیعی و انجام اقدامات مناسب در موارد غیر طبیعی بودن آن
	بررسی تغذیه، سرم و میزان مایعات دریافتی برای زائو و توجه به تخلیه مثانه
	آموزش نحوه ثبت کردن اقدامات انجام شده در مراحل قبلی در برگه گزارش و پارتوگراف

ایام	برنامه روزانه کارآموزی + روزهای قبل
روز سوم	ایجاد محیطی امن و آرام بخش برای زائو در لیبر
	آموزش آرام سازی: ذهنی، عضلانی و تنفس عمیق
	آموزش استفاده از طب فیزیکی برای کنترل درد زائو در لیبر و پاسخ به سئوالات زائو

ایام	برنامه روزانه کارآموزی + روزهای قبل
روز چهارم	تشخیص زمان انتقال زائو به اتاق زایمان
	آماده کردن زائوی بستری شده برای استقرار در اتاق زایمان شامل: پوشش مناسب مادر، پوزیشن مناسب تخت زایمان، توصیه به تخلیه مثانه، گرفتن رگ و وصل سرم در صورت لزوم، خون گیری از مادر و آموزش های لازم در این زمینه توسط دانشجو با نظارت مربی انجام گیرد.
	آموزش نحوه پوشیدن گان و دستکش
	انجام یک زایمان طبیعی توسط مربی با رعایت دستورالعمل های موجود در این زمینه جهت مشاهده دانشجو

ایام	برنامه روزانه کارآموزی + روزهای قبل
روز پنجم تا هفتم	انجام زایمان طبیعی توسط دانشجو با کمک مربی با رعایت نکات زیر:
	شنیدن صدای قلب جنین در فواصل انقباضات، کنترل شدت و طول مدت انقباضات رحمی
	کنترل سرم دریافتی از نظر نوع، حجم و میزان قطرات

پوشیدن گان و دستکش به نحو صحیح توسط دانشجو با نظارت مربی
انجام پرپ و درپ به نحو صحیح
باز کردن صحیح پک زایمان و فراهم کردن وسایل مورد نیاز
بررسی وضعیت پرینه از نظر نیاز به اپی زیاتومی، آموزش بی حسی پرینه برای انجام اپی زیاتومی
آموزش نحوه انجام اپی زیاتومی
انجام زایمان توسط دانشجو با کمک مربی
کلمپ بند ناف و کنترل زائو از نظر میزان خونریزی، بررسی اندازه و قوام فوندوس رحم
بررسی علائم جدا شدن جفت
بررسی وضعیت پرینه از نظر پارگی، محل اپی زیاتومی و هماتوم
دادن سرم سنتو بعد از خروج جفت طبق دستورالعمل، توسط دانشجو با نظارت مربی انجام گیرد.
رسیدگی به وضعیت نوزاد بلافاصله بعد از تولد: جلوگیری از هیپوترمی در نوزاد، خشک کردن نوزاد، باز کردن راه هوایی، تحریک برای تنفس بهتر، و دادن آپگار دقیقه ۱۰-۵-۱
آموزش معاینه کامل نوزاد و گزارش موارد غیر طبیعی با ثبت در پرونده نوزاد
انجام هم آغوشی نوزاد و مادر به مدت لازم
تزریق ویتامین K در نوزاد
آموزش نحوه نوشتن پرونده نوزاد
کنترل دستبند و گرفتن اثر پای نوزاد و انتقال نوزاد به نحو صحیح به بخش توسط دانشجو با نظارت مربی انجام گیرد.
آموزش بررسی علائم جدا شدن جفت
آموزش نحوه خروج جفت، معاینه جفت، تشخیص موارد غیر طبیعی ماساژ رحم بعد از خروج جفت
بررسی میزان خونریزی، قوام و اندازه رحم، بررسی علائم حیاتی در مادر
دفع صحیح وسایل مصرفی آلوده و جمع آوری درست وسایل غیر مصرفی در محل های مربوطه پس از زایمان توسط دانشجو با نظارت مربی به نحو مطلوب انجام گیرد.
آموزش مراقبت های لازم بعد از زایمان و قبل از انتقال به بخش شامل: کنترل علائم حیاتی هر ۱۵ دقیقه بمدت یک ساعت بررسی تغذیه مناسب مادر و میزان نیاز به دریافت سرم و مایعات، بررسی میزان خونریزی و اقدامات لازم در این زمینه توسط دانشجو با نظارت مربی انجام گیرد.
مشاوره در زمینه: مراقبت از خود و بهداشت فردی، حمام، تغذیه مناسب مادر، بهداشت در دفع ادرار و مدفوع، علائم خطر و یا نیاز به مراجعه فوری، تنظیم خانواده، نحوه شیردهی، مراقبت از زخم اپی زیاتومی، لوشیا، روابط زناشویی، بازگشت قاعدگی و نیز احتمال بارداری مجدد، ورزش های بعد از زایمان و زمان مراجعات بعدی را به نحو صحیح برای زائو انجام دهد.

مشاوره در زمینه: دفع ادرار و مدفوع در نوزاد و مراقبت های دیگر از نوزاد، علائم خطر در نوزاد و آزمایشات لازم برای غربالگری، بیماریهای منجر به عقب افتادگی نوزاد، واکسیناسیون نوزاد زمان مراجعات بعدی نوزاد را به نحو صحیح برآینجام دهد.	
زمان مناسب ترخیص زائو از بخش را تشخیص دهد.	
برنامه روزانه کارآموزی + ارزشیابی	ایام
ارزیابی حضور فعال در محیط کارآموزی	روزهای
چگونگی انجام تکالیف محوله	هشتم تا
چگونگی انجام امور مربوط به مددجو	دهم
شرکت در امتحان پایان دوره	